

Napoleon, keisari 2. desember 1804

Korsika í heitum sjógvi

Gunnar Hoydal hefur nýliga vitjað oynna Korsika, sum í søguni man vera best kend sum oyggin, har Napoleon Bonaparte varð føddur. Á stódd er hon sum danska oyggin Sælland, í fólkatali sum Ísland. Hon er franskur ríkispartur, men stríðist fyrri at fáa størri ábyrgd av egnum viðurskiftum

Gunnar Hoydal

Nevin og paradísíð

Á kortinum er Korsika sum ein nevi, ið hevur fremstafingur upp í loft. Eystanfyrir er beint allan vegin oman í suðurendan, vestanfyrir eru víkurnar og innvikini inn í allar knúgvarnar. Oyggin tykist at peika upp í ítalsku víkina við Genova, og tað hoyrist beinanvegin á málinum, at hetta líkist meira ítalskum enn fronskum. Hon peikar kanska hagar, ið hon átti at verið, men hvørjum nevar hon eftir?

Vit koma skinklandi við gomlu jarnbreytini, sum

fer úr stóra býnum Bastia har norðuri á eysturstrondini og upp um fjøllini mitt á oynni. Oyggin er ikki breiðari enn Føroyar úr Mikineshólmi til Eystfelli í Fugloyinni, men hon er í einum, og har er nakað væl meira at fara uppum. Hægstu fjøllini eru sum Slættaratindur triggjar og fyra ferðir upp eftir enda, og bergsveggirnar standa gráir og hvassir at toga seg sum mest upp úr tí gulgrøna og brúnliga kjarrinum, ið liggur sum ein feldur um alla oynna uttan í láglandinum, har ið velt er.

Le maqui kallast hetta kjarrið, og tað angar inn í allar tokvagnarnar sum av yvirvaksnum, sólbakaðum berjalyngi. Leygarurt er uppi og myrta, baraldur og rósamarin og ein floymur av fremmandum og ókendum urtum. Blundar tú, kemur til tín eitt veld-

ugt landslag av anga, ein góður roykur av tí heita slagnum, sum sigst at vera í Paradísí, og tá ið tú letur eyguni sundur aftur sæst bláur sjógvur gjøgnum lundir við sitrønum og appilsinum, og har ganga ungar gentur millum friðarlígr kariatúr og henta fruktirnar úr trønum niður í stórar, flættaðar tægur. Tær veittra til tokstjóran, hann floytar fyrri teimum og stoytir seg við ferð omaneftir í aðrar vakurleikar.

Byrsur og brølapur

Vakurleikans oyggj verður hon kallað. Uppi á borgini í Calvi sæst inn á vík, eina víða hálvklíngur við hvítum sandi. Pálmar og pinjutrø standa grøn allan vegin um hana, aftanfyrir siggjast tær stóru líðirnar við kjarrinum, og har taka tey bláu fjøllini seg høgt upp ígjøgnum við hvítum

rondum av kava á tindunum. Fær nakað verið vakrari enn hetta, kann nakað vera eftir at ynskja sær í tilílkum landi?

Í tí litla býnum er friðarlígt, fólk sita í skugganum undir teimum stóru platantrønum, tænarar ganga út og inn at fáa teimum upp í koppar og gløs. Húsin eru væl hildin, bílarnir trokast at finna pláss í gøtunum, nýggir og snøggir. Men her á torginum hevur onkur málarar verið í nátt og strikað býarnavnið *Ile-Rousse* og skrivað við stórum stavum tað korsikanska navnið: *Isula Rossa*.

Og á framsíðuni á *Corse-Matin*, sum er Dimman í oynni, er mynd av vápnadum monnum, ið halda tíðindafund um náttina einastaðni í hesum angandi kjarrinum uppi í liðunum. Tað kann hetta kjarrið eisini nýtast til: at

krógva seg burtur í, og blaðmenninir eru fórdir hagar við bindi fyrri eygunum og hava skift bílar fleiri ferðir á leiðini. Teir vápnadu hava brølapur fyrri andlitini, eyguni lýsa, sum er andlitið umvavt innanfyri, maskinbyrsurnar liggja á borðinum, og aftanfyrir sæst korsikanska tjóðarmerkið. Tað er mynd av træli, ið hevur flutt bindið frá eygunum og upp í pannuna, hvør skal siga: Nú sær hann umsiðir, nú veit hann, hvat er svart, og hvat er hvítt.

A somu framsíðu er mynd av franska ráðharranum í undirvísingarmálum, Claude Allègre, sum er komin at vitja og hevur trý lyfti við sær. Franska stjórnin fer at lata pening til teldur í øllum korsikanska skúlaverkinum frá fyrsta flokki í barnaskúlanum, hon fer at menna kunningartøkni í

samfelagnum, og hon fer í samstarvi við hægri háskularnar í Genova og Pisa at seta á stovn eina vísindaliga granskingarstøð fyrri korsikanskum máli, sum korsikanskari mentan. Ráðharrin hevur nógv um at vera, men fær kortini eisini stundir at leggja niður ein krans við grøvina hjá prefektinum Claude Erignac, ovasta franska embættismanninum, sum varð skotin av ókendum monnum á ljós-um degi í februar 1998.

Pascal Paoli

Úti á torginum, undir fyra høgum pálmatrøum, er standmynd av tjóðarhetjuni Pascal ella Pasquale Paoli, sum onkur hevur skrivað niðri undir at fáa navnið beint á korsikanskum máli. Hann varð í 1755, á 30 ára aldri, valdur at standa á odda í frælsisstríðnum móti Genova,